

²¹ Лагода О.С. Адміністративна процедура: теорія і практика застосування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 / Лагода Олександр Сергійович. – Ірпінь; Нац. ун-т Держ. податкової служби України, 2007. – С. 18.

²² Основи адміністративного судочинства та адміністративного права : навч. посіб. / за заг. ред. Р.О. Куйбіди, В.І. Шишкіна. – К. : Старий світ, 2006. – С. 174.

²³ Адміністративне право України: навч. посіб.: у 2 т. / В.В. Галунько, В.І. Олефір, М.П. Пихтін та ін. – Херсон: ПАТ «Херсонська міська друкарня», 2011. – Т. 1: Загальне адміністративне право. – С. 276.

²⁴ Демський Е.Ф. Адміністративне процесуальне право України : навч. посіб. / Е.Ф. Демський. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 245.

²⁵ Миколенко О.І. Місце адміністративного процедурного права в системі юридичних знань та системі права України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» / О.І. Миколенко. – Запоріжжя, 2011. – С. 25, 29.

²⁶ Попов Л.Л. Административное право Российской Федерации / Л.Л. Попов, Ю.И. Мигачев, С.В. Тихомиров; под ред. Л.Л. Попова. – М.: Юрайт, 2010. – С. 222.

²⁷ Весельська Т.Ф. Адміністративні процедури та їх індивідуально-регламентуючий характер / Т.Ф. Весельська // Право України. – 2009. – № 7. – С. 145.

²⁸ Филатова А.В. Регламенты и процедуры в сфере реализации государственного контроля (надзора): монография / А.В. Филатова; под ред. Н.М. Конины. – Саратов: Науч. кн., 2009. – С. 92.

Резюме

Лоук І.А. Створення банку як предмет адміністративно-правового регулювання.

У даній статті розглянута діяльність зі створення банку крізь призму адміністративних процедур, визначено межі діяльності зі створення банку, виходячи з поняття «банк», та сформульовано поняття адміністративної процедури створення банку.

Ключові слова: банк, створення банку, адміністративна процедура.

Резюме

Лоук И.А. Создание банка как предмет административно-правового регулирования.

В данной статье рассмотрена деятельность по созданию банка через призму административных процедур, определены границы деятельности по созданию банка, исходя из понятия «банк» и сформулировано понятие административной процедуры создания банка.

Ключевые слова: банк, создание банка, административная процедура.

Summary

Loiuk I. Creation of a bank as a subject of administrative and legal regulation.

In this article, considered creating of bank through the light of administrative procedures. Based on the notion «bank» and the notion «administrative procedure», the boundaries of the bank's activities are defined and formulated the notion of an administrative procedure for creating a bank.

Key words: bank, bank creation, administrative procedure.

УДК 342.9

А.В. НЕФЕДОВА

Альона Валеріївна Нефедова, аспірант Київського національного торговельно-економічного університету

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВА КВАЛІФІКАЦІЯ ТА КВАЛІФІКАЦІЯ АДМІНІСТРАТИВНИХ ПРОСТУПКІВ: ВИЗНАЧЕННЯ І СПІВВІДНОШЕННЯ ПОНЯТЬ

Важливою запорукою ефективного функціонування інституту адміністративної відповідальності є своєчасна та безпомилкова кваліфікація адміністративних проступків, котра гарантує невідворотність, співмірність та обґрунтованість реагування держави на порушення адміністративно-деліктного законодавства. З огляду на свою актуальність проблематика кваліфікації адміністративних проступків дедалі частіше обговорюється в наукових і практичних колах. Її розгляду присвячена велика кількість галузевих досліджень, науково-практичних конференцій і методичних семінарів. Здавалося б, широка увага наукового загалу має зумовити повну визначеність у концептуальних питаннях про сутність кваліфікації адміністративного проступку, її співвідношення із суміжними явищами, формулювання відповідних дефініцій тощо. Проте існуючий стан справ свідчить про протилежне. На сьогодні широке коло питань кваліфікації адміністративних

проступків лишається невирішеним. Більш того, ні вітчизняне законодавство, ані теорія адміністративного права не пропонують єдиної, узгодженої дефініції цього поняття.

І це суттєва проблема, адже наявність всебічно обґрунтованої дефініції служить запорукою ясності змісту того чи іншого поняття. Передусім саме вона гарантує єдине розуміння предмета дискусії, однозначний підхід до тлумачення змісту юридичних норм, відсутність «різнобою» в нормотворенні та правозастосуванні. Визначення понять, якими оперує право, – обов'язкова умова ефективності його норм¹. Цілком очевидним є той факт, що навіть найретельніше вивчення кваліфікації адміністративного проступку не може бути успішним за відсутності чіткого уявлення про її сутність, вираженого в універсальному науковому визначенні.

Теоретичні, правові та організаційні аспекти кваліфікації адміністративних проступків у своїх працях розглядали такі дослідники, як: І.П. Голосніченко², А.В. Гуржій^{3,4}, Т.О. Гуржій^{5,6,7}, В.В. Колпаков⁸, О.І. Остапенко⁹, О.М. Стороженко¹⁰ та інші. Проте наразі єдиного, узгодженого погляду на сутність адміністративно-правової кваліфікації та її різновидів у вітчизняній науці не вироблено.

Метою статті є формування концептуального підходу до визначення та співвідношення адміністративно-правової кваліфікації та кваліфікації адміністративних проступків.

Об'єктом дослідження є адміністративно-деліктні відносини.

Предметом дослідження є доктринальні визначення понять «адміністративно-правова кваліфікація» та «кваліфікація адміністративних проступків».

Одним із перших визначень поняття «кваліфікація адміністративного проступку» в новітній історії вітчизняної адміністративно-правової науки є визначення, сформульоване І.П. Голосніченком, М.Ф. Стахурським та Н.І. Золотарьовою, згідно з яким під кваліфікацією пропонується розуміти: «встановлення відповідності конкретного діяння ознакам складу адміністративного проступку, передбаченого Кодексом України про адміністративні правопорушення»¹¹. Теоретичну значущість даного визначення важко переоцінити. Воно ознаменувало появу сталого наукового інтересу до питань кваліфікації в адміністративному праві незалежної України, послужило відправною точкою численних наукових дискусій та, в кінцевому підсумку, лягло в основу практично всіх сучасних концепцій адміністративно-правової кваліфікації.

Але розглядаючи це визначення крізь призму чинного законодавства, мусимо констатувати наявність у ньому окремих дискусійних моментів. Як неважко помітити, воно пов'язує кваліфікацію адміністративних проступків з використанням виключно одного нормативно-правового акта – КУпАП. Водночас загальновідомим є той факт, що на відміну від норм про відповідальність за злочини, акумульованих в єдиному кодифікованому акті (КК України), норми про відповідальність за конкретні адміністративні проступки розпорошені по декількох нормативно-правових актах¹². Окрім КУпАП, вони містяться в Митному кодексі України, Законі України «Про виконавче провадження», Законі України «Про запобігання корупції», Законі України «Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції» та ряді інших^{13,14,15,16,17}. Звісно, практично завжди при кваліфікації уповноважений суб'єкт мусить звертатися до змісту КУпАП, який закріплює загальні ознаки адміністративних правопорушень (осудність, винність тощо). Проте очевидно й те, що на основі положень одного лише КУпАП всі адміністративні правопорушення кваліфікувати неможливо, оскільки в багатьох випадках специфічні ознаки таких проступків визначаються іншими актами законодавства. З нашої точки зору, ця обставина обов'язково має бути врахована при побудові дефініцій поняття «кваліфікація адміністративного проступку».

Крім того, неспірним моментом визначення І.П. Голосніченка, М.Ф. Стахурського та Н.І. Золотарьової є теза про закріплення складів адміністративних проступків безпосередньо в КУпАП. За визнанням більшості вчених, склад адміністративного проступку – це суто теоретична конструкція, яка не закріплюється в адміністративно-деліктному законодавстві*. Вона слугує своєрідним науково-практичним шаблоном для зіставлення юридично значущих ознак фактичного діяння з ознаками адміністративних проступків, визначеними у законі¹⁸. Відповідно, на сьогодні вести мову про нормативно-правове визначення складів адміністративних проступків вважаємо не зовсім доречним.

Аналогічне зауваження може бути висловлене й у відношенні авторських дефініцій Д.П. Калаєнова, В.К. Колпакова, О.І. Остапенка та В.В. Чернія, котрі розглядають кваліфікацію адміністративного проступку, як: «встановлення й процесуальне закріплення точної відповідності між ознаками вчиненого діяння (дій або бездіяльності) та ознаками складу правопорушення, передбаченого адміністративним законодавством»^{19,20,21}. Попри те, що наведене визначення охоплює низку важливих аспектів кваліфікації (зокрема, процесуальне закріплення її результатів), воно також ґрунтується на ідеї законодавчої визначеності складів адміністративних проступків, а отже, є вразливим для критики. Зважаючи на це, важко погодитись з авторами, які вважають його найбільш обґрунтованим з-поміж усіх наявних у вітчизняній адміністративно-правовій літературі²².

Вагомий внесок у розбудову наукових засад розуміння природи та сутності кваліфікації адміністративних проступків здійснив професор Т.О. Гуржій, який підніс дослідження цього явища на якісно новий рівень, розглянувши його в розрізі законів формальної логіки, пізнавальної діяльності людини, правового регулювання та правозастосовної практики. Як наголошує цей науковець, всебічне уявлення про кваліфіка-

* У чинному КУпАП відповідний термін згадано лише один раз (у примітці до ст. 14-2), та й то в контексті характеристики режиму фотозйомки (відеозапису), як засобу фіксації обставин правопорушень на транспорті.

цію адміністративного проступку можна побудувати лише на основі визначення його загальних (притаманних для юридичної кваліфікації в цілому) і спеціальних (обумовлених галузевою специфікою) сутнісних ознак²³. До таких ознак Т.О. Гуржій відносить:

- здійснення шляхом оцінки фактичних обставин справи, котра полягає у співвіднесенні фактичного діяння з нормативно визначеними ознаками правопорушення (ознаками проступку, передбаченого адміністративно-деліктним законодавством);
- здійснення спеціально уповноваженими суб'єктами (суб'єктами адміністративної юрисдикції);
- обов'язкову констатацію наявності у скоєному всіх ознак правопорушення (адміністративного проступку);
- офіційне закріплення в процесуальних документах (постанові про притягнення до адміністративної відповідальності)²⁴.

На підставі аналізу перерахованих ознак та доктринальних підходів до розуміння кваліфікації адміністративного проступку Т.О. Гуржій зазначає, що переважна більшість авторських визначень нерозривно пов'язують її з позитивним результатом – констатацією ознак делікту в скоєному. При цьому наголошується на необхідності дослідження явища кваліфікації в усій множині його проявів, зокрема й тих, які мали наслідком з'ясування відсутності ознак адміністративного проступку або ж наявності обставин, що унеможливають його визнання адміністративним деліктом (наприклад, у разі конкуренції норм кримінального та адміністративно-деліктного права)²⁵.

Такий висновок вбачається цілком закономірним, адже сприйняття кваліфікації виключно як процесу, що «увінчується» виявленням правопорушення та притягненням порушника до юридичної відповідальності є до певної міри обмеженим. Як свідчить практика, в багатьох випадках юридична оцінка фактичного діяння має протилежні результати. Однак це аж ніяк не впливає на цілі, характер і послідовність логічних операцій, які відбуваються в ході такої оцінки. Остання не втрачає свого значення і не перестає бути кваліфікацією, так само, як і проведений аналіз лишається аналізом, незалежно від отриманих результатів.

З урахуванням викладеного Т.О. Гуржій увів до наукового обігу узагальнене поняття «адміністративно-правова кваліфікація», визначивши його як: «оцінку суб'єктом розгляду справ про адміністративні правопорушення діяння, що містить формальні ознаки адміністративного делікту, яка полягає у співвіднесенні такого діяння з належною нормою адміністративного права та в юридичному закріпленні відповідного висновку»²⁶. Як неважко помітити, наведене визначення не конкретизує суть висновку за результатами кваліфікації, а отже, поширюється й на ті випадки, коли процес кваліфікації завершується висновком про відсутність ознак правопорушення в скоєному.

Разом із тим ідея побудови універсального визначення кваліфікації, яке б охоплювало всі прояви цього багатогранного явища, має перспективи подальшого розвитку. Адже дефініція Т.О. Гуржія розкриває лише публічно-владний аспект кваліфікації, «омінаючи» випадки її здійснення пересічними громадянами та фаховими юристами, котрі не мають юрисдикційних повноважень. Між тим, і такого роду оціночна діяльність за своєю психологічною і юридичною природою являє собою кваліфікацію. Більш того, неофіційна кваліфікація інколи буває більш точною, ніж офіційна, яка теж не застрахована від помилок.

Зважаючи на це, вважаємо за доцільне розширити логічний обсяг поняття «адміністративно-правова кваліфікація» та визначити його як: «юридичну оцінку фактичного діяння на основі зіставлення його сутнісних ознак з ознаками адміністративного правопорушення, закріпленими в адміністративно-деліктному законодавстві». На наш погляд, саме за такого формулювання воно може вважатися видовим по відношенню до всієї множини понять, пов'язаних з кваліфікацією, здійснюваною на основі норм адміністративно-деліктного права.

Повертаючись до поняття кваліфікації адміністративного проступку, варто зазначити, що воно втілює не лише процес юридичної оцінки, а й її підсумковий результат. Остаточний висновок про наявність у скоєному ознак адміністративного проступку робиться тільки по завершенню адміністративного розслідування та фіксується в постанові про притягнення порушника до адміністративної відповідальності. Лише після цього можна констатувати, що в даному випадку мала місце кваліфікація саме адміністративного, а не іншого правопорушення.

Як уже зазначалося, таке розуміння кваліфікації адміністративного проступку «червоною ниткою» проходить крізь більшість сучасних досліджень. Так, наприклад, А.І. Берлач визначає дане поняття як: «встановлення та процесуальне закріплення тотожності юридично значущих ознак посягання ознакам делікту, передбаченого адміністративним законодавством»²⁷. На думку П.С. Гагая, кваліфікація адміністративного проступку – це оцінка суб'єктом адміністративно-правової кваліфікації юридичного факту, який містить формальні ознаки адміністративного делікту, що полягає у співвіднесенні такого діяння з відповідною нормою законодавства про адміністративні правопорушення та у необхідному юридичному реагуванні, встановленому вищезазначеним законодавством²⁸. З точки зору Є.В. Кириленка, правова кваліфікація адміністративного правопорушення являє собою діяльність уповноважених суб'єктів з установаження та процесуальної закріплення тотожності юридично значущих ознак діяння суб'єкта адміністративної відповідальності ознакам делікту, передбаченого адміністративним законодавством²⁹. У свою чергу, К.О. Чишко розглядає її як діяльність спеціально уповноваженого органу (посадової особи) щодо пізнання (визначення) юридично значущих ознак діяння (правопорушення), їх аналіз, узагальнення та зіставлення з ознаками юридичного складу проступку, визначеного законодавством про адміністративні правопорушення³⁰.

Попри очевидні відмінності наведених визначень всі вони ґрунтуються на єдиному концептуальному підході, відповідно до якого кваліфікація адміністративного проступку має офіційний характер, здійснюється уповноваженими суб'єктами, передбачає юридичне закріплення зроблених висновків. Безумовно, в даному аспекті їх автори мають рацію. Адже без остаточного вирішення питання про наявність у фактичному посяганні ознак адміністративного проступку кваліфікація мислиться лише як оціночний, пізнавальний процес з невизначеним результатом. Безумовно, цей процес є кваліфікацією, але не обов'язково – адміністративного проступку.

Зазначені визначення цікаві також і тим, що, попри концептуальну подібність, кожне з них втілює індивідуальний підхід до розуміння кваліфікації адміністративного проступку, акцентуючи увагу на її окремих аспектах: колі суб'єктів, послідовності логічних операцій, фактичних і нормативних підставах, юридичній формі абощо. У цілому вони дають змогу розглянути явище кваліфікації адміністративного проступку під різними кутами та, відповідно, збагатити загальне уявлення про його сутність.

Але водночас вони не позбавлені дискусійності. По-перше, деякі з них переобтяжені додатковими змістовними елементами, котрі, хоч мають важливе значення, але презюмуються і без згадки у визначенні. Це, зокрема, стосується вказівки на те, що в ході кваліфікації відбувається пошук тотожності юридично значущих ознак посягання з ознаками делікту, передбаченого законодавством (хоча ознаки, які не мають юридичного значення, *a priori*, не можуть бути тотожними нормативним положенням). Сюди ж можна віднести семантичну конструкцію «правова кваліфікація адміністративного правопорушення», котра породжує риторичне питання про те, чи може кваліфікація правопорушення бути неправовою. Недоцільною видається також і окрема згадка про те, що кваліфікація адміністративного проступку здійснюється суб'єктом адміністративно-правової кваліфікації.

По-друге, у переважній більшості наведених визначень кваліфікація адміністративного проступку розглядається як процес зіставлення та пошуку тотожності між ознаками вчиненого діяння та нормативно визначеними ознаками правопорушення. Такий підхід видається дещо однобічним. Він не передбачає комплексного аналізу правопорушення в сукупності його суб'єктивних та об'єктивних ознак, а акцентує увагу лише на поведінковому аспекті скоєного – діянні. Слід погодитись з О.М. Стороженко, на думку якої подібний підхід може хибно орієнтувати уповноваженого суб'єкта на те, що в ході кваліфікації ознаки фактичного посягання слід «приміряти» виключно до ознак об'єктивної сторони адміністративного делікту³¹. З нашої точки зору, в даному контексті доречно вести мову не про діяння, а про посягання чи правопорушення загалом.

По-третє, окремі автори у своєму розумінні кваліфікації адміністративного проступку виходять далеко за рамки її реальних місця і ролі в механізмі адміністративної відповідальності. Зокрема, П.С. Гагай покладає на кваліфікацію адміністративного проступку функцію юридичного реагування на делікт, з чим категорично не можна погодитись. Головна мета кваліфікації – дати юридичну оцінку скоєному та з'ясувати питання про наявність або відсутність фактичних підстав для відповідальності особи. Реагування на делікт (притягнення порушника до відповідальності) відбувається вже після вирішення цього питання, на підставі завершеної кваліфікації. Воно ґрунтується на висновках кваліфікації, але при цьому не є її складовою. Не впливає кваліфікація і на вибір конкретної форми юридичного реагування (міри відповідальності). Приймаючи рішення про застосування конкретного виду і розміру стягнення, уповноважений суб'єкт юрисдикційної діяльності не кваліфікує скоєне (адже його кваліфікація вже відбулася), а оцінює особистісні якості порушника з метою індивідуалізації його відповідальності.

По-четверте (передусім це стосується авторського визначення К.О. Чижка), будучи проявом пізнавальної діяльності, іманентній тільки людині, кваліфікація не може здійснюватись певним органом чи іншою організаційною структурою. Кваліфікація адміністративного проступку – це складний когнітивний процес, який протікає в людській свідомості. Він не мислиться без людини. Навіть у тих випадках, коли результати кваліфікації оформлені рішенням органу юрисдикції (наприклад, постановою суду), вона здійснюється конкретною посадовою особою. Така особа може діяти від імені певного органу, але безпосереднім суб'єктом кваліфікації виступає саме вона.

Ще одним дискусійним моментом дефініції К.О. Чижка вважаємо представлення кваліфікації у вигляді суворо детермінованої послідовності логічних операцій: визначення, аналізу, узагальнення та зіставлення²³. Зі свого боку, зауважимо, що всі ці операції є формами пізнавальної діяльності, які протікають і тісно «переплітаються» між собою. Їх неможливо розташувати в чіткій темпоральній послідовності, оскільки кожна має місце на всіх етапах кваліфікації. Зокрема, визначення ознак посягання неможливе без їх аналізу. Відповідний аналіз завжди передбачає їх зіставлення з нормами права. А зіставлення, у свою чергу, здійснюється комплексно, у тому числі – за допомогою узагальнення. Безумовно, алгоритм здійснення кваліфікації – це дуже важливе наукове і практичне питання. Але предметний інтерес воно становить в аспекті загальної послідовності мислення (оцінка фактичних обставин, пошук та вибір належної норми тощо), а не послідовності окремих логічних операцій, які на практиці часто повторюються, міняють свій порядок або здійснюються синхронно.

З урахуванням викладених міркувань та спираючись на існуючі теоретичні напрацювання, кваліфікацію адміністративного проступку можна визначити як: «встановлення та процесуальне закріплення відповідності фактичних ознак посягання ознакам адміністративного правопорушення (проступку), визначеним законодавством». Як уявляється, представлена дефініція досить повно та, водночас, лаконічно характеризує

явище кваліфікації адміністративного проступку, як складову правозастосовного процесу та специфічний різновид адміністративно-правової кваліфікації. Зважаючи на це, в перспективі вона може слугувати як підґрунтям подальших тематичних досліджень, так і основою для відповідного законодавчого визначення.

¹ *Петрицький А.Л.* Правові та організаційні засади захисту персональних даних: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / А.Л. Петрицький. – К., 2015. – 223 с.

² *Голосніченко І.* Попереднє адміністративне розслідування як стадія провадження в справах про адміністративні проступки / І. Голосніченко, М. Стахурський, Н. Золотарьова // *Право України.* – 2002. – № 2. – С. 26–30.

³ *Гуржій А.В.* Сутність і значення адміністративно-правової кваліфікації / А.В. Гуржій // *Право і суспільство.* – 2012. – № 1. – С. 197–200.

⁴ *Гуржій А.В.* Поняття адміністративно правової кваліфікації / А.В. Гуржій // *Юридичний електронний науковий журнал.* – 2016. – № 2. – С. 187–188.

⁵ *Гуржій Т.О.* Місце юридичної кваліфікації у процесі правозастосування / Т.О. Гуржій // *Право України.* – 2006. – № 4. – С. 29–31.

⁶ *Гуржій Т.О.* Логіко-філософські категорії і класифікація об'єктів адміністративного делікту / Т.О. Гуржій // *Право України.* – 2003. – № 1. – С. 13–17.

⁷ *Гуржій Т.О.* Перспективи розвитку адміністративно-деліктного законодавства України / Т.О. Гуржій // *Адміністративне право і процес.* – 2014. – № 3. – С. 156–158.

⁸ *Колпаков В.К.* Адміністративно-деліктний правовий феномен: монографія / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком-Інтер, 2004. – 528 с.

⁹ *Остапенко О.І.* Кваліфікація адміністративних правопорушень: монографія / О.І. Остапенко. – Л.: Львівський інститут внутрішніх справ при НАВСУ, 2000. – 173 с.

¹⁰ *Стороженко О.М.* Теоретичні проблеми визначення поняття кваліфікації адміністративного делікту / О.М. Стороженко // *Держава і право: зб. наукових праць.* – 2007. – Вип. 35. – С. 270–276.

¹¹ *Голосніченко І.* Попереднє адміністративне розслідування як стадія провадження в справах про адміністративні проступки / І. Голосніченко, М. Стахурський, Н. Золотарьова // *Право України.* – 2002. – № 2. – С. 26–30.

¹² Відповідальність у публічному праві: монографія / за заг. ред. І. Безклубого. – К.: Грамота, 2014. – 496 с.

¹³ Кодекс України про адміністративні правопорушення // *Відомості Верховної Ради Української РСР.* – 1984. – Дод. до № 51. – Ст. 1122.

¹⁴ Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI // *Офіційний вісник України.* – 2012. – № 32. – Ст. 1175.

¹⁵ Про виконавче провадження: Закон України від 02.06.2016 р. № 1404-VIII // *Офіційний вісник України.* – 2016. – № 53. – Ст. 1852.

¹⁶ Про запобігання корупції: Закон України від 11.10.2014 р. № 1700-VII // *Офіційний вісник України.* – 2014. – № 87. – Ст. 2474.

¹⁷ Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції: Закон України від 10.07.2018 р. № 2496-VIII // *Офіційний вісник України.* – 2018. – № 62. – Ст. 2131.

¹⁸ *Стороженко О.М.* Адміністративно-правова кваліфікація зловживань монополієм (домінуючим) становищем на ринку: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / О.М. Стороженко. – К., 2008. – 183 с.

¹⁹ *Калайнов Д.П.* Адміністративні проступки, підвідомчі міліції, та їх профілактика: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Д.П. Калайнов. – Одеса, 1998. – 187 с.

²⁰ *Черній В.В.* Протидія адміністративним деліктам у сфері громадського порядку, як складова діяльності дільничних інспекторів міліції: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / В.В. Черній. – К., 2004. – 180 с.

²¹ *Гуржій Т.О.* Перспективи розвитку адміністративно-деліктного законодавства України / Т.О. Гуржій // *Адміністративне право і процес.* – 2014. – № 3. – С. 156–158; *Колпаков В.К.* Адміністративно-деліктний правовий феномен: монографія / В.К. Колпаков. – К.: Юрінком-інтер, 2004. – 528 с.

²² Про запобігання корупції: Закон України від 11.10.2014 р. № 1700-VII // *Офіційний вісник України.* – 2014. – № 87. – Ст. 2474.

²³ *Гуржій Т.О.* Логіко-методологічні засади визначення поняття адміністративно-правової кваліфікації / Т.О. Гуржій // *Вісник Української Академії державного управління при Президентові України.* – 2002. – № 4. – С. 218–223.

²⁴ *Гуржій Т.О.* Керування автотранспортними засобами: адміністративно-деліктний аспект: монографія / Т.О. Гуржій. – Кіровоград: Полімед-сервіс, 2007. – 255 с.

²⁵ *Калайнов Д.П.* Адміністративні проступки, підвідомчі міліції, та їх профілактика: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Д.П. Калайнов. – Одеса, 1998. – 187 с.

²⁶ Там само.

²⁷ *Берlach А.І.* Теоретичні проблеми кваліфікації адміністративного делікту / А.І. Берlach, О.М. Стороженко // *Право України.* – 2007. – № 10. – С. 5–8.

²⁸ *Гагай П.С.* Адміністративно-правова кваліфікація та її зв'язок з адміністративним процесом / П.С. Гагай // *Форум права.* – 2009. – № 1. – С. 99–104.

²⁹ *Кириленко Є.В.* Правова кваліфікація адміністративного делікту: сучасний стан і перспективи розвитку: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Адміністративне право і процес, фінансове право, інформаційне право». – К, 2013. – 8 с.

³⁰ *Чишко К.О.* Адміністративно-правова кваліфікація та кваліфікація адміністративного правопорушення (проступку): поняття, ознаки, передумови / К.О. Чишко // *Вісник Харківського національного університету.* – 2015. – № 3. – С. 150–158.

³¹ *Остапенко О.І.* Кваліфікація адміністративних правопорушень: монографія / О.І. Остапенко. – Л.: Львівський інститут внутрішніх справ при НАВСУ, 2000. – 173 с.

Резюме

Нефедова А.В. Адміністративно-правова кваліфікація та кваліфікація адміністративних проступків: визначення і співвідношення понять.

Стаття присвячена аналізу сучасних наукових підходів до розуміння сутності й співвідношення адміністративно-правової кваліфікації та кваліфікації адміністративних проступків. На прикладі найбільш значущих галузевих досліджень окреслені загальні закономірності і тенденції розвитку наукового уявлення про кваліфікацію адміністративних проступків. Розглянуто формально-логічні аспекти визначення понять адміністративно-правової кваліфікації та кваліфікації адміністративних проступків, запропоновані їх авторські дефініції.

Ключові слова: адміністративна відповідальність, адміністративний проступок, адміністративно-правова кваліфікація, кваліфікація адміністративного проступку.

Резюме

Нефедова А.В. Административно-правовая квалификация и квалификация административных проступков: определение и соотношение понятий.

Статья посвящена анализу современных научных подходов к пониманию сущности и соотношения административно-правовой квалификации и квалификации административных проступков. На примере наиболее значимых отраслевых исследований очерчены общие закономерности и тенденции развития научного представления о квалификации административных проступков. Рассмотрены формально-логические аспекты определения понятий административно-правовой квалификации и квалификации административных проступков, предложены их авторские дефиниции.

Ключевые слова: административная ответственность, административный проступок, административно-правовая квалификация, квалификация административного проступка.

Summary

Nefedova A. Administrative-legal qualification and qualification of administrative mistakes: definition and correlation of concepts.

The article is devoted to the analysis of modern scientific approaches to understanding the essence and correlation of administrative-legal qualification and qualification of administrative misconduct. The example of the most significant branch studies outlines the general patterns and trends in the development of scientific understanding of the qualification of administrative misconduct. The formal-logical aspects of definition of concepts of administrative-legal qualification and qualification of administrative mistakes are considered, their author's definitions are offered.

Key words: administrative responsibility, administrative offenses, administrative-legal qualification, qualification of administrative offense.

УДК 347.73

Є.О. РОМАНЕНКО

*Євген Олександрович Романенко, аспірант
Інституту держави і права ім. В.М. Корецького
НАН України*

**ДОСВІД ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЗАСТОСУВАННЯ
ПРОГРАМНО-ЦІЛЬОВОГО МЕТОДУ В БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ
НА ПРИКЛАДІ ФЕДЕРАТИВНОЇ РЕСПУБЛІКИ НІМЕЧЧИНА**

Останні півстоліття в багатьох країнах відзначилися переходом від постатейної форми складання й подальшого виконання бюджету до орієнтованого на результат бюджетування із застосуванням програмно-цільового методу в бюджетній сфері. Існують різновиди останнього, і вибір серед них оптимального визначався конкретними обставинами у відповідній країні. Разом з тим загальними для країн, що переходили до орієнтованого на результат бюджетування, були намагання, зокрема, посилити економічну ефективність діяльності міністерств і відомств, результативність їх роботи, упорядкувати складання бюджету, підвищити якість прийнятих при цьому рішень, впровадити інструменти для забезпечення раціонального розподілу ресурсів, збереження коштів, підзвітності виконавчих органів перед законодавчим та громадськістю¹.

Названий період характеризувався активним впровадженням програмно-цільового методу в бюджетній сфері як на етапі підготовки бюджетів відповідних рівнів, так і на етапі забезпечення виконання бюджетів. У багатьох розвинених країнах поширилася практика прийняття таких бюджетів, у тому числі бюджетів пріоритетів на середньостроковий та довгостроковий періоди, спрямованих на забезпечення стратегічних загальнонаціональних інтересів.